

Sedat Veyis 1949 “Tenkit”, *Sivas Hakikat Gazetesi*, 12 Nisan, Sayı 43, 3.

TENKİT:

HAMLET

Sedat VEYİS

Bir müddet evvel öğretilen okulunun Hamlet'i temsil edeceklerini duyunca hayret ettim. Doğru Hamlet'in Sivas'ta sahne müsaitliği, dekor, kostüm gibi tiyatro sanatının zaruri özellikleri birtakım imkânsızlıklar içerisinde temsil edilmesinin bana ve birçoklarına cesarı bir cesaret gibi geldi. Fakat temsil gününe bu telâk-künün dumura uğradığını görüldü.

Eserin tenkidine başlamadan evvel Şekspir ve Hamlet hakkında kısa bir malûmat vermek istiyorum:

"Büyük şair ve piyes müellifi William Şekspir bir çiftelinin oğludur. 1564 senesi nisânında İngilterenin Startfort şehrinde doğmuştur. Gençliğinde bir çok işlerle uğraşan Şekspir sonunda tiyatroculuk sanatında karar kılmıştır.

Şekspir oyunculuğu esnasında kendine haklı bir şöhret sağlamış ve bundan sonra da dramlarını yazmaya başlamıştır. Şekspir vakalarını Kiralların hayatlarından almıştır. Tabiiyle ilk eserleri sonradan yazdığı eserlere nazaran biraz zayıftır. Hamlet, Kiral Lir, Otello, gibi eserlerinde sanatının zirve

sine çıkmış olan Şekspir, bir hayli da komedi yazmıştır. 1616 tarihinde elli iki yaşında ölmüştür."

Hamlet Şekspirin en güzel eserlerinden biridir. Onun âlâm yıldönülerinde ekseri bu eserin oynanması bu fikrini feyiz eder:

Hamlet trajedesinin meyzuu kısaca şöyledir.

"Eski Danimarka Kralının oğlu yenisinde yigeni olan prens Hamlet, babasının öldürülmesi üzerine annesini alan kraldan ya da amcasından müthiş surette nefret etmektedir. Bu nefret zamanla kine inkilap eder ve Hamlet kraldan intikam almaya karar verir. Bu suretle Hamlet kendisine deli süsü vererek sağma sapan şeyler yapar ve söyler. Bu yalancı deliliği iki arkadaşından başka kimse bilmez.

Hamlet aynı zamanda saray nazırı Polonius'un kızı Ofelya'yı da sevmektedir. Annesi ile bir münakaşa esnasında Hamlet, perde arkasına gizlenen saray nazırını kral zannederek öldürür. Bunun üzerine Ofelya çıldırır ve kardeşi Leartas biraz da kralın tesvikiye Hamlet'den intikam almaya karar verir.

Kral ve kraliçenin hazır bulunduğu bir mecliste Hamlet, Leartas çarpışırken her ikisinde yaralanır ve Leartas ölüm anında bütün kabahatini kral'da olduğunu söyler.

Kraliçe bilmiyerek içtiği zehirli şarapla zehirlenir. Hamlet de zehirli meçten aldığı yarının tesiriyle son anlarını yaşamaktadır. Leartas'ın itirafı üzerine, kupadaki zehiri krala zorla içirerek kralı öldürür kendisinde aldığı yarının tesiriyle ölür."

Nasıl oynadılar:

Eser boyunca bütün dikkat ve takdirimi üzerine toplayan iki şahıs vardı. Hamlet ve Leartas!

Hamlet rolünde, Orhan Olgun, karakteristik tipi ile mükemmel ve yerinde kullandığı jest ve mimikleri ile doğrusu fevkalade idi!

Bulunduğu her sahnede eseri bütün varlığı ile ayakta tuttu bilmek kudretini gösterdi.

Muhsin Ertuğrul, Hamlet rolünün iki ruh hali içerisinde oynanacağını söyler Birincisi, bedbin, ruhan hastata, mütedil Hamlet, diğeri sinirli, kavgacı, isyankâr Hamlet!

Orhan Olgun ne tamamen bedbin ve mütedil Hamlet nede sinirli ve kavgacı Hamlet'di. O, bu iki ruh halinde şahsında hamur yapılarak yeni bir hamlet tipi meydana getirmiş bir şekilde yepyeni bir tarzda oynadı.

Yalnız bazı kelimeleri yemesi kapıdan çıktığında tabii çok tabii bir hal alması seyirciler üzerinde bıraktığı büyük tesiri biraz olsun zayıflatıyordu. İkinci bir noktada dönüşlerinin bazan acemiice olması idi. Esasen bu büyük ve fahiş hata oynayanların ekserisinde vardı. Bilhassa Ofelya rolünde oynayan kızda! Ofelyanın çiçek verme sahnesinde sırtını tamamen seyirciye dönmesi hemen herkesin dikkatini çekti. Fakat bu hatada Mübcecel Askan'ın günahı yoktu. Zira bu sahne için rejilerinin koyduğu mizansenle başka şekilde hareket edemezdi.

Memleketimizde Hamlet'i hakkıyla oynayanların Muhsin Ertuğrul'la Talat Artemel

(Devamı Sa, 4 de)

KISA DÜNYA DURUMU

Yeni elektrik lambası

Londra . . . Nafen. Amerikalı bir firma yeni bir " elektrik lambası " imal etmektedir Elektrik ceriyanına ihtiyaç hitsetmeyen bu iamba ömür boyunca yanmaktadır. Bu lambanın cereyanı sarsıntı sayesinde elde edilebilmekte olduğundan bu lambalardan bilhassa gemilerde ve otomobillerde istifade edilmektedir.

Newyork belediyesinin tedbirleri

Nevv-York . . . Nafen. Nevv-York belediyesi şiddetli kışlarda yol ağzlarının kar ve buzla kapanmasını önlemek için yeni tedbirlere başvurmuştur. Şimdi yol ağzlarında toprağın hemen altına büyük borular yerleştirilmektedir. Bu borulardan içab ettiği taktirde kaynar su geçirilecek ve böylelikle yolları kapayan kar ve buz eritilmiş olacaktır. Birleşmiş milletler genel karargahınö giden yol ağzlarına şimdiden borular yerleştirilmiş bulunmaktadır.

Sinir hastalığı artıyor

Londra (Nafen) Neşredilen resmi istatistiklere göre bir sene içinde İngiltere de müşahede edilmiş olan hastalıklar şu neticeyi vermiştir. Sinir hastalıkları daha çok erkeklerde ve kalp hastalıkları da daha çok kadınlarda görülmüştür.

HAMLET

(Baş. Sa. 3. Se.)

olduğunu söylersen Orhan Olgunun mezkur hatalarının da bu suretle hatalıktan etkisini söylemek herhalde beyhüde olur. Kendisini hararetle tebrik ederim.

Hamlet rolünde Mesut Çekirgin tek kusuru jestlerinin biraz keskin olması idi. Diksiyon ve sesinin tonu gayet güzeldi. Bulduğuna her sahnedeki dikeyti üzerinde top lunaya muvaffak oldu. Bilhassa mezarlık sahnesinde tekla bütünü. Kendisinden bu sahnedeki çok şeyler beklenebilir. Karala gelince, jestleriyle bir kırıldı. Fakat konuşması ile hiçte değildi. Aneak, oyuncuları seyretmesi sahnesindeki mimikleri ve zehirlenme sahnesindeki vaziyetinin güzel olduğunu işaret etmek isterim.

Ofelya, doğrusu hiçte iyi değildi. Akli başındaki Ofelya ile çıldıran Ofelya arasında bir değişiklik göremedik. Her halde çıldıran bir kimse Mübeccel gibi olmazdı.

Horatio'da Zahit öğüt bazı yerlerde soguk olmasına rağmen Hamlet'in sadık bir arkadaşlığı olduğunu bize izhar etti.

Tayf yani Hamlet'in baba sımm ruhunun sesi bize öbür dünyadan gelen bir ürperti vermedi. Bu hal, Hamlet'in bu sahnelerde yaptığı esashi ve kuvvetli jestlerininide zayıflattıyordu.

Haherciler, zabıtlar, kırak ma iyeti bazı ufak tefek teknik kusurlar bertaraf edilirse muvaffak oldular.

Dekor güzeldi. Kostüm uygundu. Bilhassa mezarlık sahnesinde ziya biraz daha olsaydı bu sahnenin bıraktığı tesir çok kuvvetli olacaktı.

Fakat, unutmamak lazım ki, nihayet bir okul musameresi idi. Bir defa mesai saatlarının dışındaki çalışmalarla bu şekilde karşımıza çıkmaları başlı başına bir muvaffakiyettir.

Öğretmen okulu Şekspiri ilk defa temsil etmekle birde yenilik göstermiş oldu. Şurası bilhassa belirtmek isterimki Sivas Lisesinin oyna-

dığı bir iki klasik eser müstesna Hamlet Şekrimiz san'at seyircileri tarafından hiç bir zaman unutulmuyacaktır. Bu hakikata eseri seyreden herkes kanidir.

Bu büyük eseri izze tanımak fırsatını veren öğretmen okulu öğretmenlerine ve öğrencilerine sonsuz teşekkürümüzü bildirir kendilerini candan tebrik ederiz.

31 Mart vakasını anma töreni

Istanbul (Özel) 31 Mart vakasının kırkinci yıl dönümüne rastlayan 13 Nisan 1949 çarşamba günü Beşiktaş Halk partisi salonunda bu vakada şehit düşen kahramanların hatıraları anılacaktır.

Hakikat

Günlük Siyasi Gazete

— o —
Sahibi:

NAZIM AĞACIKOĞLU
Neşriyatı fiilen idare eden Yazışları Müd.
NEŞET DUMANLI

— o —

Gazeteye göndi ilen yazılar neşredilsin veya edilmesin geri verilmez

— o —

Gazete; ilânlardan mes'uliyet kabul etmez

— o —

Ticari ilânlar hususî tarifeve tâbidir

Abone Şartları:

Seneliği: 28 Lira
6 aylığı: 15 Lira
3 aylığı: 8 Lira

Basıldığı yer:

Neşet Dumanlı Basımevi
SIVAS

Bu Akşam

Birçok sanatkar y

Kar